

Per a aquests practicants pensar la ciutat significa, com diu I. Borden (2003), tenir en ment tots els sistemes d'espais i objectes arquitectònics urbans patinables, amb els seus corresponents significats simbòlics. Les funcions i els significats de molts espais urbans són reinterprets pels *skaters*. Espais i objectes com l'entrada del MACBA, els esglaons de marbre de la plaça Joan Coromines, el monument a Cambó de la Via Laietana o el sostre de la plaça dels Països Catalans, són per a ells "l'*slide* més llarg d'Europa", "un *gap magnífic*", "un pla inclinat" o "un cementiri d'*skates*" corresponentment. És en aquest sentit que es pot interpretar aquesta pràctica com una crítica a l'arquitectura, en tant que expressa, en diverses ocasions, usos de l'espai urbà alternatius als planificats des de l'arquitectura i l'urbanisme. Un discurs essencialista de la pràctica pensa que si la urbanització ha estat, durant segles, dedicant els seus esforços a domesticar l'estat salvatge del medi natural per facilitar la vida quotidiana dels homes, l'*streetstyle* vol invertir el procés de manera que els objectes arquitectònics esdevinguin salvatges per tornar a ser colonitzats.

Bibliografia

BORDEN, I. (2003) *Skateboarding, space and the city. Architecture and the body*. Oxford: Berg.

Les moralitats de la cura amb relació als processos d'envelliment a Catalunya (Poble Sec, Barcelona)

Sílvia Bofill

La nostra recerca pren com a objecte d'estudi la cura de la gent gran a Barcelona, tant amb relació a les xarxes de solidaritat familiar i comunitària, com a l'assistència pública i l'oferta de serveis en el mercat. El model de cura a Catalunya es basa, encara de manera molt majoritària, en la solidaritat familiar exercida, sobretot, per les dones. Els canvis demogràfics i socioeconòmics dels darrers trenta-cinc anys (descens de la natalitat, augment de l'esperança de vida i de la taxa d'activitat laboral femenina, entre d'altres) fan, però, difícil pensar que a curt i mitjà termini hi hagi el relleu corresponent per a les dones que actuen avui de curadores dels seus familiars en situació de dependència. Això vol dir que en pocs anys un nombre important de persones grans dependents hauran d'acudir al sistema públic d'atenció social. Tot i els canvis que anuncia l'*Avantprojecte de Llei de promoció de l'autonomia personal i atenció a les persones en situació de dependència*, a Catalunya encara hem de parlar d'un sistema de protecció social a la dependència del tot insuficient. Segons el Síndic de Greuges, el 1999 l'ajut informal cobria el 78%

de les persones grans amb dependència; únicament el 15% rebia atenció residencial i el 7% atenció domiciliària. La cobertura pública insuficient ha fet també que es desenvolupi la demanda del sector privat i que es recorri, en molts casos, a l'economia submergida, la qual es nodreix bàsicament de les curadores informals –no professionalitzades– que proporciona la immigració.

A banda de les exigències i demandes que distints sectors socials i polítics formulen en matèria d'assistència pública a la dependència (universalització dels serveis; increment de la inversió pública; potenciació dels serveis de proximitat o comunitaris; i professionalització del sector de la cura, entre d'altres) el que hem analitzat són les expectatives de la gent gran amb relació a la seva pròpia cura, per tal de veure en quina mesura s'observen canvis pel que fa a les generacions anteriors. Amb aquest objectiu hem dut a terme un seguit d'entrevistes en profunditat a persones grans del Poble Sec (Barcelona) i, més en particular, a dones més grans de setanta-quatre anys, el context socioeconòmic de les quals és de classe social mitjana-

*Dones grans del Poble Sec
passejant pel barri.
Fotografia: Patrícia Bofill Poch (2005).*

baixa. Malgrat que totes elles han treballat per compte aliè en diferents períodes de la seva vida activa, no reben pensions contributives pel fet de no haver cotitzat a la Seguretat Social. Per altra banda, totes elles han tingut cura de persones dependents del seu entorn familiar. Ara són elles les que es troben en situació de demanar aquests serveis. La recerca ens ha permès confrontar l'experiència d'aquestes persones com a proveïdores de la cura en el passat amb les expectatives i demandes—expressades sovint dins l'àmbit de les obligacions morals— que mostren en el present.

Contràriament al que es podria esperar, trobem un afebliment de la demanda en termes de responsabilitats familiars (expectativa de rebre la cura per part dels fills o filles) i un augment important de la demanda de serveis d'atenció domiciliària, és a dir, un augment de les demandes en termes de drets de ciutadania. Això apareix

justificat per part de les mateixes dones grans en base a: l'experiència pròpia com a curadores, viscuda com una experiència de sacrifici personal (i laboral, atès que moltes varen haver de deixar de treballar per exercir la cura), poc o gens reconeguda socialment i/o recompensada materialment; el desig d'autonomia, tant personal, com amb referència a l'autonomia dels possibles parents curadors; i la voluntat de mantenir la seva residència al propi domicili i mantenir la xarxa de sociabilitat i d'identitat pròpia. No obstant això, en un context de recursos econòmics limitats i d'aprovisionament públic escàs, sovint l'únic recurs disponible serà el de la cura familiar. És important remarcar, per tant, que aquest apareix com a necessitat provocada pel context econòmic i polític de (no)accés als recursos, i no com una opció preferida per la gent gran. Ens trobem, doncs, davant un procés de redefinició del camp moral de les

responsabilitats familiars en la direcció de la des-responsabilització dels fills respecte a la cura dels seus familiars grans, i de la reclamació del dret a obtenir assistència de les instàncies públiques en termes d'inclusió en la ciutadania.